

INSTYTUT PSYCHIATRII I NEUROLOGII

ul. Sobieskiego 9, 02-957 Warszawa

tel. 22 4582-510, fax 22 842-40-87

e-mail: wichniak@ipin.edu.pl

III Klinika Psychiatryczna

Kierownik Kliniki: Prof. dr hab. Adam Wichniak

Warszawa, 16.11.2021

Recenzja osiągnięcia naukowego i aktywności naukowej dr n. med. Ewa Ferensztajn-Rochowiak wydana po powołaniu przez Kapitułę Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne.

1. Wstęp

Recenzja została przygotowana na podstawie przekazanych mi dokumentów w formie elektronicznej, obejmujących: wniosek Habilitantki z dnia 17.12.2020 o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne, dane i autoreferat wnioskodawczynie, wykaz osiągnięć naukowych, stanowiący znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, wykaz publikacji oraz ocenę dorobku naukowego potwierdzone przez Dyrektora Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, oświadczeń Habilitantki i współautorów prac o indywidualnym wkładzie w publikacje wskazane jako osiągnięcie naukowe.

Dr n. med. Ewa Ferensztajn-Rochowiak pracuje w Klinice Psychiatrii Dorosłych, Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu, obecnie na stanowisku adiunkta. Wykształcenie zawodowe dr n. med. Ewy Ferensztajn-Rochowiak obejmuje ukończenie Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu w 2010 r. oraz uzyskanie specjalizacji z psychiatrii w 2018 r. Stopień doktora nauk medycznych został nadany dr n. med. Ewie Ferensztajn-Rochowiak w 2014 r. przez Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu na podstawie rozprawy „Ocena czynników neurobiologicznych i psychopatologicznych u potomstwa pacjentów z chorobą afektywną

dwubiegunową leczonych profilaktycznie litem.”. Promotorem rozprawy był Prof. dr hab. med. Janusz Rybakowski.

2. Ocena aktywności naukowej

Od czasu uzyskania stopnia dr n. med. do okresu złożenia wniosku dr n. med. Ewa Ferencztajn-Rochowiak była autorem 24 publikacji naukowych o łącznym współczynniku oddziaływania (impact factor, IF) 33,026 pkt., liczba cytowań prac Habilitantki według bazy Web of Science wynosi 105, a indeks Hirscha 6. Główne kierunki aktywności naukowej Habilitantki obejmowały badania nad: 1) neurobiologią chorób afektywnych oraz koncepcją excellent lithium responders, 2) wpływem długotrwałego leczenia litem na funkcję tarczycy i inne parametry, 3) chronoterapią i rytмами dobowymi w leczeniu zaburzeń afektywnych. w tym depresji lekoopomej 4) wybranymi aspektami leczenia lekami psychotropowymi. Badania te zakończone zostały publikacjami i doniesieniami zjazdowymi.

Habilitantka wzięła udział w trzech międzynarodowych, wielośrodkowych projektach badawczych, dwóch specjalistycznych szkoleniach w zagranicznych ośrodkach naukowych - Center of Excellence Leuven Bipolar Disorder Educational (Kortenberg, Belgia, 14-15 czerwca, 2012 rok) oraz szkole neuropsychofarmakologii European College of Neuropsychopharmacology (Nicea, Francja, 7-10 marca, 2014 rok). Brała także udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, na których prezentowała wyniki badań w formie ustnych wystąpień i plakatów. Dwadzieścia z nich zakończyło się publikacją abstraktów, w przeważającej części w czasopismach międzynarodowych. Za uzyskiwane wyniki w pracy naukowej Habilitantka otrzymała dwukrotnie w latach 2014-2016 indywidualną nagrodę przyznaną przez Rektora Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz w roku 2015 zespołowe wyróżnienie Złota Synapsa przyznawane na dorocznej konferencji psychiatrycznej Oddziału Śląskiego Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego w Wiśle za publikację „Neurobiology and temperament in the offspring of excellent lithium responders” w kategorii najbardziej znaczący artykuł o tematyce psychiatrycznej.

Habilitantka kierowała jednym projektem badawczym "Markery biochemiczne choroby afektywnej dwubiegunowej oraz depresji okresowej" w ramach projektu „Młodzi Naukowcy” Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięciem naukowym będącym podstawą złożonego przez dr n. med. Ewę Ferensztajn-Rochowiak wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego jest spójny tematycznie cykl pięciu publikacji, zatytułowany „Wpływ długotrwałego leczenia litem na bardzo małe embrionalno-podobne komórki macierzyste (VSELs) oraz markery komórek pluripotencjalnych, glejowych i nerwowych komórek macierzystych we krwi obwodowej, pacjentów z chorobą afektywną dwubiegunową”.

Łączny IF prac składających się na osiągnięcie wynosi 14,854 punktów. Prace spełniają kryterium jednotematycznego cyklu publikacji oraz inne wymagania oczekiwane od osiągnięcia będącego cyklem publikacji w przewodzie habilitacyjnym. Trzy z nich zastały opublikowane w wiodących czasopismach poświęconych badaniom biologicznym w psychiatrii, w World Journal of Biological Psychiatry, European Neuropsychopharmacology i Progress in Neuro-Psychopharmacology & Biological Psychiatry, co świadczy, że badania naukowe prowadzone przez Habilitantkę mają wysoki poziom naukowy. Habilitantka miała istotny wkład w powstanie każdej z ocenianych prac, co jest właściwie udokumentowane oświadczeniami współautorów.

Na szczególną uwagę zasługują wyniki badań wskazujące, że długi czas leczenia litem w wyższym stężeniu zmniejsza liczbę komórek VSELs, krążących we krwi obwodowej u pacjentów z CHAD, normalizując ich liczbę do poziomów obserwowanych u osób zdrowych. Ten wynik potwierdza wielostronne mechanizmy działania litu w CHAD, które hamują, a nawet odwracają postęp choroby, który zgodnie z koncepcją allostazy i obciążenia allostatycznego, prowadzi do pogorszenia rokowania i narastanie lekooporności wraz z każdym kolejnym epizodem choroby.

Osiągnięcie naukowe dr n. med. Ewę Ferensztajn-Rochowiak oceniam jako w pełni spełniające wymagania dla osiągnięcia naukowego w przewodzie habilitacyjnym. Oprócz sumarycznego wskaźnika IF spełniającego te wymagania, użycie w badaniach oznaczeń komórek macierzystych i ich opisanie w

artykułach przyjętych do publikacji w wiodących psychiatrycznych czasopismach naukowych, dowodzi, że Habilitantka posiada umiejętności konieczne do samodzielnej pracy naukowej.

4. Ocena działalności organizacyjnej oraz edukacyjno-dydaktycznej

Od roku 2013 dr n. med. Ewa Ferencztajn-Rochowiak jest pracownikiem Kliniki Psychiatrii Dorosłych, Uniwersytet Medycznego w Poznaniu. Od początku zatrudnienia w Klinice prowadziła ona liczne zajęcia dydaktyczne ze studentami IV i VI. roku kierunku lekarskiego, ratownictwa, położnictwa, fizjoterapii, w tym zajęcia ze studentami anglojęzycznymi. Jako drugi koordynator organizowała zajęcia z psychiatrii dla studentów IV roku wydziału lekarskiego oraz dla studentów anglojęzycznych Behavioral Science.

5. Podsumowanie

Aktywność naukowa Habilitantki w tym osiągnięcie naukowe w postaci cyklu pięciu jednotematycznych publikacji zatytułowane „Wpływ długotrwałego leczenia litem na bardzo małe embrionalno-podobne komórki macierzyste (VSELs) oraz markery komórek pluripotencjalnych, glejowych i nerwowych i komórek macierzystych we krwi obwodowej pacjentów z chorobą afektywną dwubiegunową” spełniają wymagania dla osoby, która wnioskuje o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego. Wyniki badań naukowych Habilitantki zarówno wchodzące w skład osiągnięcia naukowego, jak też realizowanie w ramach pozostałej aktywności naukowej publikowane były w czasopismach międzynarodowych i prezentowane na międzynarodowych konferencjach naukowych. W zakresie badań nad chorobą afektywną dwubiegunową, szczególnie nad liczbą komórek macierzystych we krwi obwodowej osób chorych na to zaburzenie oraz wpływu litu na liczbę komórek macierzystych, stanowią one znaczny wkład w rozwój dyscypliny. Łączny współczynnik oddziaływania (IF), liczba cytowań prac Habilitantki oraz jej indeks Hirscha oraz przyznane nagrody także to poświadczają. Aktywność naukowa Habilitantki obejmowała udział w trzech międzynarodowych wielośrodkowych programach badawczych.

Pracę naukową dr n. med. Ewa Ferensztajn-Rochowiak łączy z aktywnością dydaktyczną. Prowadzi zajęcia dydaktyczne dla licznych grup studentów w tym anglojęzycznych. Jest też zaangażowana jako jedna z koordynatorów w organizację tych zajęć.

W mojej ocenie dorobek naukowy i wartość poznawcza prac składających się na osiągnięcie naukowe, aktywności naukowa, organizacyjna i dydaktycznej dr n. med. Ewy Ferensztajn-Rochowiak spełniają kryteria wymagane w przewodzie habilitacyjnym zgodnie z Art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Na tej podstawie mam zaszczyt przedłożyć Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu wnioski o dopuszczenie dr n. med. Ewy Ferensztajn-Rochowiak do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Warszawa, 2021-11-16

Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Adam Wichniak

Kierownik III Kliniki Psychiatrycznej
Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie

prof. dr hab. n. med i n. o zdr. Adam Wichniak